

Szentendrei Teátrum

1958 nyarán rendezték meg első ízben a Szentendrei Kulturális Napok rendezvénysorozatot, a Szentendrei Hetek, majd Szentendrei Nyár elődjét.

Békés András, az Állami Operaház rendezője és Zsámbéki Gábor, a Színházművészeti

Főiskola hallgatója 1968. április 23-i dátummal nyújtotta be Csicsay Ivánnak, a Pest Megyei Tanács elnökhelyettesének "Tervezet a Szentendrén létesítendő nyári előadások ügyében" című beadványát. Részlet a tervezetből: "A város centrumában lévő Marx tér a maga különböző stílusú összképében, leginkább barokk hatást keltő műemlékházaival, gyönyörű hangulatával, természetességével, ideális arra, hogy egy szabadtéri előadás kerete és főszereplője legyen. Főlegessé tesz minden színpadot, festett díszletet, itt maguk a házak játszanak, maga a tér. A színészek nem díszletek közül, hanem a környező épületek kapuiból lépnek elő, a történet szinte a nézők között és az ő részvételükkel zajlik le. A műsor magában foglalná a 18-19. századi magyar népi és városi színjátszás legjobb elemeit, túlnyomó többségében énekes, táncos, vidámjellegű lenne. Olyan magyar népi és városi színjátéki hagyománynak volna ápolója, melyet máshol Magyarországon nem lehet-ne látni, másrészt nem szabadtérre plántált színielőadás lenne, hanem olyan színház, amely csak itt és csak szabadtéren látható." (A Megyei Tanács VB. 1968-július 31-én, Szentendre Városi Tanácsa pedig 1968. augusztus 29-én hozott határozatot a szentendrei játékok megrendezéséről.) *(Ferenczy Múzeum Adattár)*

.

Szentendre főterén, a nyári idényben tartott szabadtéri játékok. Első előadása Békés István kezdeményezésére 1969. júl. 5-én volt, amikor bemutatásra került a 18. sz.-i ismeretlen m. szerző Comico-tragedia c. műve, valamint Szalkay Antal 1793-ban magyarított zenés darabja, a Pikko herceg és Jutka Perzsi c. komédia. A Szentendrei Teátrum művészeti vezetője Békés András volt. Az évek során különböző – mindig vidám, tréfás, humoros, a helyszín jellegének megfelelő – produkciók kerülnek bemutatásra.

A Szentendrei Teátrum 60 ezer fős látogatottsága mellett nem lehetett a Templomteret tisztán tartani, nem volt elég parkoló, "...a város vendéglátó ipara pedig egyszerűen csődöt mondott." (Kriszt György) (*Pest Megyei Hírlap, 1977. augusztus 4.*)

"Kerekes Pál tanácsstag kérdezi: A Teátrum mennyiben gátolja majd a város közlekedését? Hol lesz biztosítva WC? A Marx téri lakók szabad mozgása mennyiben lesz gátolva? A tűzrendészeti előírásokat be tudják-e **tartani?**"

1969-július 5-én volt a Szentendrei Teátrum első játéknapja, a Comico Tragoedia és a Pikko herceg és Jutka Perzsi bemutatója 500 fős nézőtér előtt.

"Telitalálat volt a helyszín kijelölése. Szentendre főtere eszményi színtérül kínálkozott."
(Devecseri Gábor) (*Magyar Hírlap*, 1969.július 7.)

"Az idei nyár eddigi legigényesebb szórakoztató produkcióját látta a közönség a szentendrei szabadtéren."

(László Miklós) (*Hétfői Hírek*, 1969.július 7.)

Szentendre megint valami olyat csinált, ami nincs az országban, de a világon se sok. Itt megvalósult környezet és játék egysége, mely a régi népi komédiázásnak s a barokk színháznak életeleme.

(Szeberényi Lehel) (*Magyar Nemzet* 1969.július 11.)

"Játszik itt minden ház, balkon játszik a templom (. . .), játszanak a szűk kis kanyargós sikátorok, amint kíváncsian bekandikálnak a főtérre. Játszanak maguk az ablakon kikönyöklő szentendreiek. Csupasz kis dobogó kell csak ide, nem ékes színpad, a színpadot maga a főtér és a sikátorok adják."

(Balassa Imre) (*Nők Lapja, 1969. augusztus 2.*)

"Az idei évad nagy sikerű kezdeményezése volt a Szentendrei Teátrum megalapítása. (...) Itt is olyasmit érezhetünk, mint a dubrovniki Dundo Maroje láttán: végre felhasználhatunk egy régóta kínálgató lehetőséget."

(Lehotay-Horváth György) (*Színház, 1969. augusztus 12.*)

• 1970-ben június 26-tól július 26-ig tartott a Szentendrei Hetek programsorozata, középpontjában a Szentendrei Teátrummal, mely az előző évi darabokat tűzte műsorára, azzal a bővítéssel, hogy a főműsort spontánnak ható "...magyar vásári komédiák vezették be. Ez természetes következménye volt a Szentendrei Teátrum stílusának, hiszen a hevenyészett dobogók, a piacra gyűlő publikum ülőlócái, a játszók és nézők között kialakult bensőséges

kapcsolat a régi népi komédiázásnak a szín-helyhez és közönséghez fonódó közvetlen kapcsolatát teremtették ujja."

(Pest Megyei Hírlap, 1971.június 13.)

• Zsámbéki Gábor 1970. október 15-én kelt jelentéséből: "A Szentendrei Teátrum ma nagy sikerű színházi vállalkozás, az újak közül talán a legsikeresebb. Mégis úgy érzem, hogy válaszút előtt áll; egy olyan lehetőség veszélyét érzem, hogy élő színház helyett kellemes idegenforgalmi érdekességgé változik - ez az eredeti szándékától a legmesszebb áll. (...) _A Szentendrei Teátrum valószínűleg soha nem lesz színházi nagyüzem. Nem is szükséges azzá lennie, éppen jellegét veszítené **el.**" *(Ferenczy Múzeum Adattára)*

A Szentendrei Teátrum 1971-es műsorán az előző évek bemutatóin kívül a Botcsinálta bölcsek és a Szüzesség acéltüköre című vígoperák szerepeltek. A két új darab "...élesztgetése, bájos-naív életre keltése egy régen volt teátrista világnak, bőséges kikacsintással a mába. (...) Nyilvánvaló, hogy a Teátrumjövője addig biztosított, amíg ezt a maga választotta utat tudja járni, netán továbbfejleszteni." *(Pest Megyei Hírlap, 1971.július 4.)*

- "A Szentendrei Teátrum mind belföldön, mind az ország határain túl további hírnevet szerzett városunknak." *(Az 1971. szeptember 17-i tanácsülés jegyzőkönyve)*

1972. július 21-én kezdődött a Szentendrei Teátrum negyedik évadja. Az előző évi négy darabot mutatták be, ezért a sajtóvisszhang alatta maradt a korábbiaknak. Megnőtt viszont a Teátrum idegenforgalmi propagandája. 1972-ben önálló állandó intézmény lett a Teátrum a Pest Megyei Tanács VB. Művelődési Osztálya irányítása alatt.
(70080/1972. sz. irat a Pest Megyei Tanács elnökétől. Ferenczy Múzeum Adattár)

Július 6. és 22. között 11-szer mutatták be Shakespeare Vízkerezt vagy amit akartok című vígjátékát a Szentendrei Teátrum műsorában. Zsámbéki Gábor előzetes feljegyzéséből: "A művészeti vezetésben beállott változás kényszerű idővesztéseget okozott, emiatt képtelenség «újonnan felfedezett», az előző bemutatók nyomdokain haladó színművet mű-sorra tűzni."
(1973.jan.uar 11, Ferenczy Múzeum Adattára)

1969-ben "...a kezdeményezés igen egészségesnek tetszett: az előadásokon egy nagyarányú és igen életképes hagyománymentés bontakozott ki. (...) Nem a választás ellen berzenkedünk természetesen, mert Shakespeare mindig megéri a maga miséjét, hanem a gesztus ellen, amely, -ha nem is véglegesen, - holtába hamvasztott egy nagyszerű ötletet."
(Tasnádi Attila) (*Népszava*, 1973.július 15.)

• "A siker azokat igazolta, akik hittek az új útban és vállalkoztak arra, hogy az ötesztendő Teátrum hagyományaitól radikálisan elfordulva, új lehetőségeket keresnek az országos hírű színpad számára. Az előadás új szakaszt nyit e színpad történetében, kitágítja lehetőségeit, szinte egy új világ kapuit tárja fel. (...) Bizakodva nézhetünk a Teátrum jövője elé."
(Ökrös László) (*Pest Megyei Hírlap*, 1973.július 8.)

- "Iglódi István fergeteges nyáresti kavalkádot rendezett a mediterrán hangulatú kisváros főterén. Eltűnt a korábbi előadások ácsolt színpada: a térre futó utcák ugyanúgy «játszanak», mint a szomszédos házak, a barokk templom. Szentendre képzeletbeli Illyriává alakul." (Pályi András) (*Magyar Hírlap. 1973.július 12.*)

- A Szentendrei Teátrum 1974-es műsorán Goldoni A kávéház című darabja szerepelt. Csökkent az előadások népszínház-jellege, elmaradtak a bemutatók előtti komédiás játékok is. "A Szentendrei Teátrum néhány évvel ezelőtt azzal a célkitűzéssel nyitotta meg a nyári hónapokban kapuit, hogy régi, évszázados, elfelejtett magyar drámákat mutat be rend-szeresen. Felbecsülhetetlen értékű szándék. Sajnos, letettek róla." (*Szabad Föld, 1974. augusztus 18.*)

• 1975-ben a Szentendrei Teátrum műsorán a La Mancha lovagja. "Az is-mert okok - főleg a művészeti vezetők gyors változása – időközben jócskán megváltoztatták az ország talán legvarázslatosabb nyári színházának lehetőségeit. A bemutatásra kerülő darab kiválasztásánál azonban az eredetiségről mégsem kellene lemondani. (...) Dale Wasserman -Mich Leight NewYorkból világhódító útjára induló musicalje a Fővárosi Operettszínház után Szentendrén is óriási siker volt, mégis azt kell mondani, hogy lehetőség szerint ezen az aszfalton ne teremjen után-játszó színház."

(Pest Megyei Hírlap, 1975. augusztus 2.)

• 1976-ban is a La Mancha lovagja volt a Szentendrei Teátrum műsorán. "A Szentendrei Nyár gerincét alkotó Teátrum ez évben is telt ház előtt tartotta meg előadásait, a város közvéleménye azonban újabb darab be-mutatását várta."

(Előterjesztés az 1976. október 16-i VB-ülése)

- A Szentendrei Teátrum 60 ezer fős látogatottsága mellett nem lehetett a Templomteret tisztán tartani, nem volt elég parkoló, "...a város vendéglátó ipara pedig egyszerűen csődöt mondott." (Kriszt György) (*Pest Megyei Hírlap, 1977. augusztus 4.*)

1978. június 25-től július 23-ig tart a Szentendrei Teátrum 10. - jubileumi - évadja az előző évben bemutatott műsorról. "A változatlanul magas közönségsiker is azt igazolja, hogy a Teátrum megtalálta műfaján, belül a szentendrei sajátosságoknak is megfelelő műsorpolitikát. Ezt az utat kell - most már új programokkal - továbbra is követni." (*A Művelődési Osztály előterjesztése vb-ülésre. FM adattár*)

Kerényi Imre rendező: "A tízéves Teátrum túljutván gyermeki szépségein és kamaszkori tétovaságán, felnőtt intézménynek tekinthető, mely komoly helyet vívott ki magának. az ország kulturális életében. A Teátrum életképes, a Teátrum terjeszkedni kényszerül." (*Kézirat, 1977.július24. FM adattár*)

- "Két kisvendéglő nyílt Szentendrén, az Aranysárkány a Marx tér közelében, a Sárga csikó pedig az Árpád utcában."
(*Pest Megyei Hírlap*, 1978. július 15.)

1979. július 7-től július 29-ig Marin Držić *Dundo Maroje* című színműve szerepel a Szentendrei Teátrum műsorán Szirtes Tamás rendezésében. A Templomtéren Köz Társasági Huntzutságok címmel vásári komédiák láthatók, a rendező Békés András.

• A Szentendrei Nyár keretében június 28-tól július 20-ig ismét Marin Drzic Dundo Maroje címu színműve szerepel a Szentendrei Teátrum műsorán. Kiegészítő musorok: Duna-parti vígasságok és Templomtéri rendezvények az előző évinél szerényebb keretek között. Az utóbbi években ugyanis "...a nyári játékok egyikénél-másikánál a nagy buzgóságban elfeledkeztek a Szentendrén kötelező léptékről. A látvány harsányabb lett a kelleténél, olyik-olyik túlságosan is vásári, Szentendrét legalábbis egy-egy nyár erejéig Disney-landdé tették. (...) Még a Teátrum is fölébe nőtt a Főtérnek, baját maga alá tapodván. Régi magyar játékok ígéretével indult, ahol puritánul, minden különösebb kellék nélkül fújják le a port idő betemette értékeinkről és amelyekhez semmi sem szolgál különb díszletül, mint a természetes háttér, aztán egyre több a kellék, a harsány, operettes látvány, a vásári, a cirkuszi elem. A házmagasságba emelkedő ültér behemót ácsolata egy láger hatását keltő farostlemez falaival (...) a leglátogatottabb időben teszi tönkre a bajos látvány élvezetét, amit a terecske a látogatóknak nyújthat." (Szeberényi Lehel - Városépítés, 1980. 6. szám.)

A Szentendrei Nyár műsorában szerepel a XDC Országos Nemzetiségi Fesztivál június 26-27-én, rendszeres hétvégi program a Templomtéri sokadalom - kézműves bemutató és vásár. A Szentendrei Teátrum műsorán Schubert Három a kislány című daljátéka szerepel Kerényi Imre rendezésében.

A Szentendrei Nyárnak ismét a Templomtéri Sokadalom és a Szentendrei Teátrum a fő rendezvénye. A Teátrum műsorán ez évben is Schubert Három a kislány című daltárgya szerepel.

Évi másfél millió turista látogatja a várost. "A szentendreiek minderre büszkék, ugyanakkor néha úgy érzik, mintha már nem is a sajátjuk lenne a városuk."

(Pest Megyei Hírlap, 1983.július 2.)

Folynak a nyári játékok próbái, biztosított a pénzügyi fedezet:

Szentendre Város Tanácsától	82.000 Ft	
A Megyei Tanács hozzájárulása	150.000 Ft	
Az Országos Idegenforgalmi Tanácstól	100.000 Ft	
A Művelődési Minisztérium Kulturális alapjától	150.000 Ft	
Várható saját bevétel hét előadásból	95.750 Ft összesen	577.750 Ft

"... A Marx téren megrendezésre kerülő szabadtéri játékok végleges neve is megszületett: Szentendrei Teátrum."

(Tájékoztató jelentés 1969. február 26-án. Ferenczy Múzeum Adattár)

A Szentendrei Teátrum július 4. és július 28. között Nagy Ignác Tiszt-újítás című zenés vígjátékát és Donizetti A szerelmi bajital című vígoperáját mutatta be. 1984

"Szentendre főterét évek óta csúfítja a nyári színház otromba színpada és nézőtere. A városlakók évek óta követelik eltávolítását. Eddig a tanács csak ígéretet, most a Népfront ülősztrájkot hirdetett."
(TvHíradó, 1989.január 31.)

"Rendkívüli tanácsülés döntsön!" Szentendrei Népfrontelnökség: "Az akcióval nem a nyári színház ellen, hanem annak rossz műsor politikája és ormótlan nézőtere ellen kívánunk tiltakozni."

A Magyar Demokrata Fórum szentendrei szervezetének ideiglenes vezetősége: "Határozottan kiállunk amellett, hogy a Teátrum fenntartása tovább semmiképpen nem indokolt. (...) Meggyőződésünk, hogy az idegenforgalmat az előadások elmaradása nem érintené. Különben is, az idegenforgalom már régen meghaladta a város tűrőképességét."
(Szentendre és Vidéke, 1989. február 15.)

"Teátrum-pótló" előadások a Fő téren épített nézőtér nélkül, tizenöt alkalommal: Alain René Lesage: Crispin, mint vetélytárs. A tanácselnök asszony nyilatkozatából: "A fiatal művészek megkerestek minket és játszási lehetőséget kértek. Úgy éreztük valamennyien, hogy ezt meg kell ragadni. Meg kell mutatni a kételkedőknek, hogy igenis Szentendrén a Fő téren lehet színházi előadást csinálni anélkül, hogy itt mindent felforgatnánk."
(Magyar Televízió, Stúdió '90. 1990.július27.)

A képviselőtestület március 12-én az Art XX. Művészetpártoló Alapítvánnyal szerződést kötött a Szentendrei Nyár és a Teátrum rendezvényeinek megszervezésére és finanszírozására. A Teátrum műsorán Cimarosa Titkos házasság című vígoperája és A helység kalapácsa című néptánc-szvit. A nyár további programjai: tánc-és népzenei együttesek a Templomdombon Jazz és folk estek a Barcsay Múzeum udvarán, orgonahang-versenyek a Péter-Pál templomban,

előadóestek a Nostalgia kávéházban, a Városháza dísztermében és a PMKK színháztermében, reneszánsz vásár a városháza udvarán, gyermekprogramok a Főtéren, a Barcsay udvarban és a Templomdombon.

(Szentendre és Vidéke, 1991.június 1,június 15)

- Szentendrei nyár – program előzetes: Rossini: A sevillai borbély a Teátrum műsorán, - mobil nézőtérrel; gyermekelőadások a városháza udvarán; jazz- és folkestek a Barcsay Múzeum udvarán; orgonahangversenyek a Péter-Pál templomban; előadóestek a Nostalgia Kávéházban; Honda nemzetközi jazz-fesztivál a postás strandon; kiállítások, múzeumi programok.Szervező: Art XX. Művészetpártoló Alapítvány.

Gregor József operaénekes: "Szét kell nézni ebben a városban. Arra van predestinálva, hogy itt egy Rossini vígoperát játszunk."

(Kossuth rádió, Reggeli Krónika, 1992. május 21..; Szentendre és Vidéke, 1992. június 15; TV-híradó, 1992.június9.)

A Szentendrei Teátrum a Dunaparti Művelődési Ház keretében fog működni Perjéssy Barnabás igazgatósága alatt. (*Új Szentendrei Hírlap, 1992. november 14.*)

A Szentendrei Nyár keretében "...tizenkét helyszínen több mint ötven kulturális program szerepel. A Teátrum ideai bemutatója a Pikkó herceg és Jutka Perzsi szomorú vidám históriája című barokk, zenés vásári játék. Az előadás egy hajdani nagy szentendrei siker felújítása. (...) A rendezvénysorozat szponzorai: Kereskedelmi és Hitelbank Rt, OTP Ingatlanforgalmazási Rt,

Szerencsejáték Rt, Kereskedelmi és Idegenforgalmi Továbbképző Intézet, Magyar Nemzet mint médiapartner, Trükk és Reklámügynökség Betű Stúdió."

(Szentendre és..., 1993. június 15.)

Az 1994-es Szentendrei Nyár helyszínei: Fő tér, Barcsay Múzeum udvara, Templomdomb, Városház-udvar, Szerb püspökség kertje, Anna - Amos Múzeum kertje.

A Teátrum műsora: Mozart: Così fan tutte a Kolozsvári Állami Magyar Opera előadásában, Pikko Hertzeg és Jutka Perzsi.

(Szentendre és Vidéke, 1994. október 1.)

' "Hosszú idő óta nem volt ilyen érdeklődés az előadások iránt. Az országos és helyi sajtó odafigyelése is a Teátrum fénykorára emlékeztet. Függetlenül attól, hogy jót vagy rosszat írnak. (...) Nagy dolog az idén, hogy egyáltalán lett Szentendrei Nyár, és az is újdonság, hogy szentendreiek csinálták. (...) A Szentendrei Nyár stáblistája szigorúan abc-rendben: AknayJánosné, Czövek László, Cser Csabáné, Csúcs István-né, Göllner Aurélné, Harsányiné Árvai Anna, Kurdics Valéria, Perjéssy Barnabás, Péter Istvánné, Pistyur Jánosné, Tóth Sándorné."

(Szentendrei Körkép, 1995. augusztus 25.)

"Gregor József operaénekes hat éven keresztül folyamatosan jelen volt három produkcióban is a Szentendrei Teátrum előadásain. Idén ismét főszerepet játszik és énekel. "

(Szentendre és Vidéke, 1996.június 28.)

"A legjobb kezekben a Szentendrei Teátrum. Újra rendez Békés András."
(*Szentendre és Vidéke, 1996.július 5.*)

"Szentendrei Teátrum '97. Színházi előadások a Városháza udvarán: győri, sepsiszentgyörgyi, szolnoki, kaposvári, egri, budapesti társulatok mellett öt előadással szerepel a Szentendrei Teátrum társulata."
(*Új Szentendrei Hírlap, 1997.jun.ius 21.*)

"Dr. Tasnádi Csaba, a Szentendrei Teátrum igazgatója reméli, hogy már az idén nyáron új helyszínen, a régi fűrészmalom udvarán és belső tereiben fogadhatja látogatóit a színház."
(*Szentendre és Vidéke, 1998. március 6.*)

A június 23-án kezdődő Szentendrei Nyár rendezvényeinek helyszínei:

Dunaparti Művelődési Ház, Városháza udvara (Szentendrei Teátrum), Ferences Gimnázium kápolnája, Nyitott Kapuk Galéria Színház, Latabár Kálmán Színházi Alapítvány, Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Szentendrei Képtár, Népművészetek Háza, Műhely Galéria, Gallery Erdész, Domb Galéria, Református templom, Városi színházterem, Szt. Flórián udvar, Surányi Cukrászda.

(Szentendrei N-yár '98 műsorfüzete)

"Telt ház a Városháza udvarán, ahová évekkkel ezelőtt az akkor már tekintélyes múlttal rendelkező nyári színházat bezsuppolták. A vita azóta is tart parttalanul, miközben az egymással vitázók abban egyetértenek, hogy azért mégis csak a Fő tér lenne az igazi. Persze nem az Óbudai Hajógyárból evakuált, hónapokig elmozdíthatatlanul összeácsolt, város-rondító monstrumlelátóval, hanem valami mobil megoldással, amely estéről estére kevéssel az előadás előtt kerülne a helyére. (...) Mielőtt Shakespeare Sok hűhó semmiért című vígjátéka elkezdődött volna, már az összes pótszék gazdára talált."

(Szentendre Castrum, 1998.július 13.)

" A Szentendrei Nyár '99 ünnepi nyitóprogramjai június 25-én:

16.00 Utcaszínház a fő téren a BAB Társulattal

17.30 A Szentendrei Tárlat megnyitása a MűvészetMalomban

18.30 A Szentendrei Teátrum 30 éves történetét bemutató kiállítás megnyitása a Kereskedőházban

20.30 A Szentendrei Teátrum rendezvénysorozatát Miakich Gábor polgármester megnyitja a Városháza udvarán.

"Ez a június 25-e valóságos népünnepélyé sikeredett a város életében."
(*Szentendre és vidéke, 1999. június 25.*)

Miakich Gábor polgármester: "A szentendrei kultúra legjelentősebb megnyilatkozása – csak úgy mint 30 évvel ezelőtt a Teátrum - jelenleg valóban a MűvészetMalom. (...) A Malom megléte egyben kényszer-helyzet elé is állítja a képviselő-testületet, hiszen a reálértéken csökkenő önkormányzati finanszírozás mellett kell egy új intézményt fenntartani és működtetni.javaslom, hogy a Malom működtetésére ne alapítsunk új intézményt, hanem a meglévő, de csak szezonálisan működő Teátrum feladatainak kibővítésével (...) hozzunk létre egy új feladatokat is ellátó multifunkcionális intézményt, amely a Szentendrei Teátrum és MűvészetMalom elnevezést kaphatná."

(A javaslatot a képviselőtestület december 14-i ülésén elfogadta.)

1958 nyarán rendezték meg első ízben a Szentendrei Kulturális Napok rendezvénysorozatot, a Szentendrei Hetek, majd Szentendrei Nyár elődjét.

• Békés András, az Állami Operaház rendezője és Zsámbéki Gábor, a Színházművészeti Főiskola hallgatója 1968. április 23-i dátummal nyújtotta be Csicsay Ivánnak, a Pest Megyei Tanács elnökhelyettesének "Tervezet a Szentendrén létesítendő nyári előadások ügyében"

című beadványát. Részlet a tervezetből: "A város centrumában lévő Marx tér a maga különböző stílusú összképében, leginkább barokk hatást keltő műemlékházaival, gyönyörű hangulatával, természetességével, ideális arra, hogy egy szabadtéri előadás kerete és főszereplője legyen. Főlegessé tesz minden színpadot, festett díszletet, itt maguk a házak játszanak, maga a tér. A színészek nem díszletek közül, hanem a környező épületek kapuiból lépnek elő, a történet szinte a nézők között és az ő részvételükkel zajlik le. A műsor magában foglalná a 18-19. századi magyar népi és városi színjátszás legjobb elemeit, túlnyomó többségében énekes, táncos, vidámjellegű lenne. Olyan magyar népi és városi színjátéki hagyománynak volna ápolója, melyet máshol Magyarországon nem lehet-ne látni, másrészt nem szabadtérre plántált színelőadás lenne, hanem olyan színház, amely csak itt és csak szabadtéren látható." (A Megyei Tanács VB. 1968-július 31-én, Szentendre Városi Tanácsa pedig 1968. augusztus 29-én hozott határozatot a szentendrei játékok megrendezéséről.) (*Ferenczy Múzeum Adattár*)

Szentendre főterén, a nyári idényben tartott szabadtéri játékok. Első előadása Békés István kezdeményezésére 1969. júl. 5-én volt, amikor bemutatásra került a 18. sz.-i ismeretlen m. szerző Comico-tragoedia c. műve, valamint Szalkay Antal 1793-ban magyarított zenés darabja, a Pikko herceg és Jutka Perzsi c. komédia. A Szentendrei Teátrum művészeti vezetője Békés András volt. Az évek során különböző – mindig vidám, tréfás, humoros, a helyszín jellegének megfelelő – produkciók kerülnek bemutatásra.

A Szentendrei Teátrum 60 ezer fős látogatottsága mellett nem lehetett a Templomteret tisztán tartani, nem volt elég parkoló, "...a város vendéglátó ipara pedig egyszerűen csődöt mondott." (Kriszt György) (*Pest Megyei Hírlap, 1977. augusztus 4.*)

"Kerekes Pál tanácstag kérdezi: A Teátrum mennyiben gátolja majd a város közlekedését? Hol lesz biztosítva WC? A Marx téri lakók szabad mozgása mennyiben lesz gátolva? A tűzrendészeti előírásokat be tudják-e **tartani?**"

1969-július 5-én volt a Szentendrei Teátrum első játéknapja, a Comico Tragoedia és a Pikko herceg és Jutka Perzsi bemutatója 500 fős nézőtér előtt.

"Telitalálat volt a helyszín kijelölése. Szentendre főtere eszményi szintérül kínálkozott."
(Devecseri Gábor)

(*Magyar Hírlap, 1969.július 7.*)

"Az idei nyár eddigi legigényesebb szórakoztató produkcióját látta a közönség a szentendrei szabadtéren." (László Miklós) (*Hétfői Hírek, 1969.július 7.*)

Szentendre megint valami olyat csinált, ami nincs az országban, de a világon se sok. Itt megvalósult környezet és játék egysége, mely a régi népi komédiázásnak s a barokk színháznak életeleme. (Szeberényi Lehel) (*Magyar Nemzet^ 1969.július 11.*)

"Játszik itt minden ház, balkon játszik a templom (. . .), játszanak a szűk kis kanyargós sikátorok, amint kíváncsian bekandikálnak a főtérrre. Játszanak maguk az ablakon kikönyöklő szentendrieiek. Csupasz kis dobogó kell csak ide, nem ékes színpad, a színpadot maga a főtér és a sikátorok adják." (Balassa Imre) (*Nők Lapja, 1969. augusztus 2.*)

"Az idei évad nagysikerű kezdeményezése volt a Szentendrei Teátrum megalapítása. (...) Itt is olyasmit érezhetünk, mint a dubrovniki Dundo Maroje láttán: végre felhasználhatunk egy régóta kínálkozó lehetőséget." (Lehotay-Horváth György) (*Színház, 1969. augusztus 12.*)

• 1970-ben június 26-tól július 26-ig tartott a Szentendrei Hetek programsorozata, középpontjában a Szentendrei Teátrummal, mely az előző évi darabokat tűzte műsorára, azzal a bővítéssel, hogy a főműsort spontánnak ható "...magyar vásári komédiák vezették be. Ez természetes következménye volt a Szentendrei Teátrum stílusának, hiszen a heve-nyészett dobogók, a piacra gyűlő publikum ülőlócái, a játszó és nézők között kialakult bensőséges kapcsolat a régi népi komédiázásnak a szín-helyhez és közönséghez fonódó közvetlen kapcsolatát teremtették ujja." (*Pest Megyei Hírlap, 1971.június 13.*)

• Zsámbéki Gábor 1970. október 15-én keltjelentéséből: "A Szentendrei Teátrum ma nagyszerű színházi vállalkozás, az újak közül talán a legsikeresebb. Mégis úgy érzem, hogy választás előtt áll; egy olyan lehetőség veszélyét érzem, hogy élő színház helyett kellemes idegenforgalmi érdekességgé változik - ez az eredeti szándékától a legmesszebb áll. (...) _A Szentendrei Teátrum valószínűleg soha nem lesz színházi nagyüzem. Nem is szükséges azzá lennie, éppen jellegét veszítené el." (Ferenczy Múzeum Adattára)

A Szentendrei Teátrum 1971-es műsorán az előző évek bemutatóin kívül a Botcsinálta bölcsek és a Szüzesség acéltüköre című vígoperák szerepeltek. A két új darab "...élesztgetése, bájos-naív életre keltése egy régen volt teátrista világnak, bőséges kikacsintással a mába. (...) Nyilvánvaló, hogy a Teátrumjövője addig biztosított, amíg ezt a maga választotta utat tudja járni, netán továbbfejleszteni." (Pest Megyei Hírlap, 1971.július 4.)

• "A Szentendrei Teátrum mind belföldön, mind az ország határain túl további hírnevet szerzett városunknak." (Az 1971. szeptember 17-i tanácsülés jegyzőkönyve)

1972. július 21-én kezdődött a Szentendrei Teátrum negyedik évadja. Az előző évi négy darabot mutatták be, ezért a sajtóvisszhang alatta maradt a korábbiaknak. Megnőtt viszont a Teátrum idegenforgalmi propagandája. 1972-ben önálló állandó intézmény lett a Teátrum a Pest Megyei Tanács VB. Művelődési Osztálya irányítása alatt.

(70080/1972. sz. irat a Pest Megyei Tanács elnökétől. Ferenczy Múzeum Adattár)

Július 6. és 22. között 11-szer mutatták be Shakespeare Vízkereszt vagy amit akartok című vígjátékát a Szentendrei Teátrum műsorában. Zsámbéki Gábor előzetes feljegyzéséből: "A művészeti vezetésben beállott változás kényszerű idővesztést okozott, emiatt képtelenség «újonnan felfedezett», az előző bemutatók nyomdokain haladó színművet mű-sorra tűzni." (1973.jan.uar 11, Ferenczy Múzeum Adattára)

1969-ben "...a kezdeményezés igen egészségesnek tetszett: az előadásokon egy nagyarányú

és igen életképes hagyománymentés bontakozott ki. (...) Nem a választás ellen berzenkedünk természetesen, mert Shakespeare mindig megéri a maga miséjét, hanem a gesztus ellen, amely, -ha nem is véglegesen, - holtába hamvasztott egy nagyszerű ötletet." (Tasnádi Attila) (*Népszava, 1973.július 15.*)

- "A siker azokat igazolta, akik hittek az új útban és vállalkoztak arra, hogy az ötesztendős Teátrum hagyományaitól radikálisan elfordulva, új lehetőségeket keresnek az országos hírű színpad számára. Az előadás új szakaszt nyit e színpad történetében, kitágítja lehetőségeit, szinte egy új világ kapuit tárja fel. (...) Bizakodva nézhetünk a Teátrum jövője elé." (Ökrös László) (*Pest Megyei Hírlap, 1973.július 8.*)
- "Iglódi István fergeteges nyáresti kavalkádot rendezett a mediterrán hangulatú kisváros főterén. Eltűnt a korábbi előadások ácsolt színpada: a térre futó utcák ugyanúgy «játszanak», mint a szomszédos házak, a barokk templom. Szentendre képzeletbeli Illyriává alakul." (Pályi András) (*Magyar Hírlap. 1973.július 12.*)
- A Szentendrei Teátrum 1974-es műsorán Gülduni A kávéház című darabja szerepelt. Csökkent az előadások népszínház-jellege, elmaradtak a bemutatók előtti komédiásjátékok is. "A Szentendrei Teátrum néhány évvel ezelőtt azzal a célkitűzéssel nyitotta meg a nyári hónapokban kapuit, hogy régi, évszázados, elfelejtett magyar drámákat mutat be rend-szeresen. Felbecsülhetetlen értékű szándék. Sajnos, letettek róla." (*Szabad Föld, 1974. augusztus 18.*)
- 1975-ben a Szentendrei Teátrum műsorán a La Mancha lovagja. "Az is-mert okok - főleg a művészeti vezetők gyors változása – időközben jócskán megváltoztatták az ország talán legvarázslatosabb nyári színházának lehetőségeit. A bemutatásra kerülő darab kiválasztásánál azonban az eredetiségről mégsem kellene lemondani. (...) Dale Wasserman -Mich Leight NewYorkból világhódító útjára induló musicalje a Fővárosi Operettszínház után Szentendrén is óriási siker volt, mégis azt kell mondani, hogy lehetőség szerint ezen az aszfalton ne teremjen után-játszó színház." (*Pest Megyei Hírlap, 1975. augusztus 2.*)
- 1976-ban is a La Mancha lovagja volt a Szentendrei Teátrum műsorán. "A Szentendrei Nyár gerincét alkotó Teátrum ez évben is telt ház előtt tartotta meg előadásait, a város közvéleménye azonban újabb darab be-mutatását várta." (*Előterjesztés az 1976. október 16-i VB-ülése*)

• A Szentendrei Teátrum 60 ezer fős látogatottsága mellett nem lehetett a Templomteret tisztán tartani, nem volt elég parkoló, "...a város vendéglátó ipara pedig egyszerűen csődöt mondott." (Kriszt György) (*Pest Megyei Hírlap, 1977. augusztus 4.*)

1978. június 25-től július 23-ig tart a Szentendrei Teátrum 10. - jubileumi - évadja az előző évben bemutatott műsorról. "A változatlanul magas közönségsiker is azt igazolja, hogy a Teátrum megtalálta műfaján, belül a szentendrei sajátosságoknak is megfelelő műsorpolitikát. Ezt az utat kell - most már új programokkal - továbbra is követni." (*A Művelődési Osztály előterjesztése vb-ülésre. FM adattár*)

Kerényi Imre rendező: "A tízéves Teátrum túljutván gyermeki szépségein és kamaszkori tétovaságán, felnőtt intézménynek tekinthető, mely komoly helyet vívott ki magának az ország kulturális életében. A Teátrum életképes, a Teátrum terjeszkedni kényszerül." (*Kézirat, 1977.július24. FM adattár*)

• "Két kisvendéglő nyílt Szentendrén, az Aranysárkány a Marx tér közelében, a Sárga csikó pedig az Árpád utcában." (*Pest Megyei Hírlap, 1978. július 15.*)

1979. július 7-től július 29-ig Marin Drzic Dundo Maroje című színműve szerepel a Szentendrei Teátrum műsorán Szirtes Tamás rendezésében. A Templomtéren Köz Társasági Huntzutságok címmel vásári komédiák láthatók, a rendező Békés András.

Ilosvai Varga Istvánné a magyar államnak ajándékozta elhunyt férje 180 alkotását. A múzeumigazgatóság ígéretet tesz önálló Ilosvai Varga István Múzeum létesítésére Szentendrén. (*Pest Megyei Hírlap, 1980.február 26.*)

• A Szentendrei Nyár keretében június 28-tól július 20-ig ismét Marin Drzic Dundo Maroje címu színműve szerepel a Szentendrei Teátrum műsorán. Kiegészítő musorok: Duna-parti vígasságok és Templomtéri rendezvények az előző évinél szerényebb keretek között. Az utóbbi években ugyanis "...a nyári játékok egyikénél-másikánál a nagy buzgóságban elfeledkeztek a Szentendrén kötelező léptékről. A látvány harsányabb lett a kelletténél, olyik-olyik túlságosan is vásári, Szentendrét legalábbis egy-egy nyár erejéig Disney-landdé tették. (...) Még a Teát-rum is fölébe nőtt a Főtérnek, baját maga alá tapodván. Régi magyar játékok ígéretével indult, ahol puritánul, minden különösebb kellék nélkül fújják le a port idő betemette értékeinkről és

amelyekhez semmi sem szolgál különb díszletül, mint a természetes háttér, aztán egyre több a kellék, a harsány, operettes látvány, a vásári, a cirkuszi elem. A házmagasságba emelkedő ülőtér behemót ácsolata egy láger hatását keltő farostlemez falaival (...) a leglátogatottabb időben teszi tönkre a bajos látvány élvezetét, amit a terecske a látogatóknak nyújthat."
(Szeberényi Lehel)

(Városépítés, 1980. 6. szám.)

A Szentendrei Nyár műsorában szerepel a XDC Országos Nemzetiségi Fesztivál június 26-27-én, rendszeres hétvégi program a Templomtéri sokadalom - kézműves bemutató és vásár. A Szentendrei Teátrum műsorán Schubert Három a kislány című daljátéka szerepel Kerényi Imre rendezésében.

A Szentendrei Nyárnak ismét a Templomtéri Sokadalom és a Szentendrei Teátrum a fő rendezvénye. A Teátrum műsorán ez évben is Schubert Három a kislány című daljátéka szerepel.

Évi másfél millió turista látogatja a várost. "A szentendreiek minderre büszkék, ugyanakkor néha úgy érzik, mintha már nem is a sajátjuk lenne a városuk."

(Pest Megyei Hírlap, 1983.július 2.)

Folynak a nyári játékok próbái, biztosított a pénzügyi fedezet:

Szentendre Város Tanácsától 82.000 Ft
A Megyei Tanács hozzájárulása 150.000 Ft
Az Országos Idegenforgalmi Tanácstól 100.000 Ft
A Művelődési Minisztérium Kulturális alapjától 150.000 Ft
Várható saját bevétel hét előadásból 95.750 Ft összesen 577.750 Ft

"... A Marx téren megrendezésre kerülő szabadtéri játékok végleges neve is megszületett: Szentendrei Teátrum."

(Tájékoztató jelentés 1969. február 26-án. Ferenczy Múzeum Adattár)

A Szentendrei Teátrum július 4. és július 28. között Nagy Ignác Tiszt-újítás című zenés vígjátékát és Donizetti A szerelmi bajtalan című vígoperáját mutatta be. 1984

"Szentendre főterét évek óta csúfítja a nyári színház otromba színpada és nézőtere. A városlakók évek óta követelik eltávolítását. Eddig a tanács csak ígéretet, most a Népfront ülősztrájkot hirdetett."

(TvHíradó, 1989.január 31.)

"Rendkívüli tanácsülés döntsön!" Szentendrei Népfrontelnökség: "Az akcióval nem a nyári színház ellen, hanem annak rossz műsor politikája és ormótlan nézőtere ellen kívánunk tiltakozni."

A Magyar Demokrata Fórum szentendrei szervezetének ideiglenes vezetősége: "Határozottan kiállunk amellett, hogy a Teátrum fenntartása tovább semmiképpen nem indokolt. (...) Meggyőződésünk, hogy az idegenforgalmat az előadások elmaradása nem érintené. Különben is, az idegenforgalom már régen meghaladta a város tűrőképességét."

(Szentendre és Vidéke, 1989. február 15.)

"Teátrum-pótló" előadások a Fő téren épített nézőtér nélkül, tizenöt alkalommal: Alain René Lesage: Crispin, mint vetélytárs. A tanácselnök asszony nyilatkozatából: "A fiatal művészek megkerestek minket és játszási lehetőséget kértek. Úgy éreztük valamennyien, hogy ezt meg kell ragadni. Meg kell mutatni a kételkedőknek, hogy igenis Szentendrén a Fő téren lehet színházi előadást csinálni anélkül, hogy itt mindent felforgatnánk."

(Magyar Televízió, Stúdió '90. 1990.július27.)

A képviselőtestület március 12-én az Art XX. Művészetpártoló Alapítvánnyal szerződést kötött a Szentendrei Nyár és a Teátrum rendezvényeinek megszervezésére és finanszírozására. A Teátrum műsorán Cimarosa Titkos házasság című vígoperája és A helység kalapácsa című néptánc-szvit. A nyár további programjai: tánc-és népzenei együttesek a Templomdombon Jazz és folk estek a Barcsay Múzeum udvarán, orgonahang-versenyek a Péter-Pál templomban, előadóestek a Nostalgia kávéházban, a Városháza dísztermében és a PMKK színháztermében, reneszánsz vásár a városháza udvarán, gyermekprogramok a Főtéren, a Barcsay udvarban és a Templomdombon.

(Szentendre és Vidéke, 1991.június 1,június 15)

- Szentendrei nyár – program előzetes: Rossini: A sevillai borbély a Teátrum műsorán, - mobil nézőtérrel; gyermekelőadások a városháza udvarán; jazz- és folkestek a Barcsay Múzeum udvarán; orgonahangversenyek a Péter-Pál templomban; előadóestek a Nostalgia Kávéházban; Honda nemzetközi jazz-fesztivál a postás strandon; kiállítások, múzeumi programok.Szervező: Art XX. Művészetpártoló Alapítvány.

Gregor József operaénekes: "Szét kell nézni ebben a városban. Arra van predesztinálva, hogy itt egy Rossini vígoperát játszunk."

(Kossuth rádió, Reggeli Krónika, 1992. május 21...; Szentendre és Vidéke, 1992.

június 15; TV-híradó, 1992.június9.)

A Szentendrei Teátrum a Dunaparti Művelődési Ház keretében fog működni Perjéssy Barnabás igazgatósága alatt. *(Új Szentendrei Hírlap, 1992. november 14.)*

A Szentendrei Nyár keretében "...tizenkét helyszínen több mint ötven kulturális program szerepel. A Teátrum idei bemutatója a Pikkó hertzeg és Jutka Perzsi szomorú vidám históriája című barokk, zenés vásári játék. Az előadás egy hajdani nagy szentendrei siker felújítása. (...) A rendezvénysorozat szponzorai: Kereskedelmi és Hitelbank Rt, OTP Ingatlanforgalmazási Rt, Szerencsejáték Rt, Kereskedelmi és Idegenforgalmi Továbbképző Intézet, Magyar Nemzet mint médiapartner, Trükk és Reklámügynökség Betű Stúdió."

(Szentendre és..., 1993. június 15.)

Az 1994-es Szentendrei Nyár helyszínei: Fő tér, Barcsay Múzeum udvara, Templomdomb, Városház-udvar, Szerb püspökség kertje, Anna - Amos Múzeum kertje.

A Teátrum műsora: Mozart: Cosi fan tutte a Kolozsvári Állami Magyar Opera előadásában, Pikkó Hertzeg és Jutka Perzsi.

(Szentendre és Vidéke, 1994. október 1.)

' "Hosszú idő óta nem volt ilyen érdeklődés az előadások iránt. Az országos és helyi sajtó odafigyelése is a Teátrum fénykorára emlékeztet. Függetlenül attól, hogy jót vagy rosszat írnak. (...) Nagy dolog az idén, hogy egyáltalán lett Szentendrei Nyár, és az is újdonság, hogy szentendrieiek csinálták. (...) A Szentendrei Nyár stáblistája szigorúan abc-rendben: AknayJánosné, Czövek László, Cser Csabáné, Csúcs István-né, Göllner Aurélné, Harsányiné Árvai Anna, Kurdics Valéria, Perjéssy Barnabás, Péter Istvánné, Pistyur Jánosné, Tóth Sándorné."

(Szentendrei Körkép, 1995. augusztus 25.)

"Gregor József operaénekes hat éven keresztül folyamatosan jelen volt három produkcióban is a Szentendrei Teátrum előadásain. Idén ismét főszerepet játszik és énekel. " (*Szentendre és Vidéke, 1996.június 28.*)

"A legjobb kezekben a Szentendrei Teátrum. Újra rendez Békés András." (*Szentendre és Vidéke, 1996.július 5.*)

"Szentendrei Teátrum '97. Színházi előadások a Városháza udvarán: győri, sepsiszentgyörgyi, szolnoki, kaposvári, egri, budapesti társulatok mellett öt előadással szerepel a Szentendrei Teátrum társulata."

(Új Szentendrei Hírlap, 1997.jun.ius 21.)

"Dr. Tasnádi Csaba, a Szentendrei Teátrum igazgatója reméli, hogy már az idén nyáron új helyszínen, a régi fűrészmalom udvarán és belső tereiben fogadhatja látogatóit a színház." (*Szentendre és Vidéke, 1998. március 6.*)

A június 23-án kezdődő Szentendrei Nyár rendezvényeinek helyszínei:

Dunaparti Művelődési Ház, Városháza udvara (Szentendrei Teátrum), Ferences Gimnázium kápolnája, Nyitott Kapuk Galéria Színház, Latabár Kálmán Színházi Alapítvány, Szabadtéri Néprajzi Múzeum, Szentendrei Képtár, Népművészetek Háza, Műhely Galéria, Gallery Erdész, Domb Galéria, Református templom, Városi színházterem, Szt. Flórián udvar, Surányi Cukrászda. (*Szentendrei N-yár '98 műsorfüzete*)

"Telt ház a Városháza udvarán, ahová évekkkel ezelőtt az akkor már tekintélyes múlttal

rendelkező nyári színházat bezsupolták. A vita azóta is tart parttalanul, miközben az egymással vitázók abban egyetértenek, hogy azért mégis csak a Fő tér lenne az igazi. Persze nem az Óbudai Hajógyárból evakuált, hónapokig elmozdíthatatlanul összeácsolt, város-rondító monstrumlelátóval, hanem valami mobil megoldással, amely estéről estére kevéssel az előadás előtt kerülne a helyére. (...) Mielőtt Shakespeare Sok hűhó semmiért című vígjátéka elkezdődött volna, már az összes pótszék gazdára talált."

(Szentendre Castrum, 1998.július 13.)

" A Szentendrei Nyár '99 ünnepi nyitóprogramjai június 25-én:

16.00 Utcaszínház a fő téren a BAB Társulattal

17.30 A Szentendrei Tárlat megnyitása a MűvészetMalomban

18.30 A Szentendrei Teátrum 30 éves történetét bemutató kiállítás megnyitása a Kereskedőházban

20.30 A Szentendrei Teátrum rendezvénysorozatát Miakich Gábor polgármester megnyitja a Városháza udvarán.

"Ez a június 25-e valóságos népünnepéllé sikeredett a város életében."

(Szentendre és vidéke, 1999. június 25.)

Miakich Gábor polgármester: "A szentendrei kultúra legjelentősebb megnyilatkozása – csak úgy mint 30 évvel ezelőtt a Teátrum - jelenleg valóban a MűvészetMalom. (...) A Malom megléte egyben kényszer-helyzet elé is állítja a képviselő-testületet, hiszen a reálértéken csökkenő

önkormányzati finanszírozás mellett kell egy új intézményt fenntartani és működtetni. Javaslom, hogy a Malom működtetésére ne alapítsunk új intézményt, hanem a meglévő, de csak szezonálisan működő Teátrum feladatainak kibővítésével (...) hozzunk létre egy új feladatokat is ellátó multifunkcionális intézményt, amely a Szentendrei Teátrum és MűvészetMalom elnevezést kaphatná."

(A javaslatot a képviselőtestület december 14-i ülésén elfogadta.)